

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-390/71-2
od 21.XII 1971.

Vijeće: dr Dušan Arneri, dr Ernest Vajić, Velimir Belajec

Distanciona kupoprodaja - Klauzula franko jugoslavenska granica - Ako je na temelju ove klauzule sporazumom stranaka roba prevezena brodom, smatra se da je prešla jugoslavensku granicu kad je vagon prešao ograđeno područje luke iskrcaja - Rizik za robu prelazi na kupca u času predaje robe brodaru

Stranke su sklopile kupoprodajni ugovor za uvoz cementa pod uvjetom franko jugoslavenska granica prijevoz vagonom. Naknadno su izmijenile ugovor u smislu da se umjesto u vagone roba ukrca na brod.

Nakon što je kupac robu primio, odbija platiti fakturne iznose koji se odnose na troškove luke i troškove rasipa na brodu.

Tuženik se protivio tužbenom zahtjevu u osnovi i visini i predložio da se odbije. Tuženik smatra da nije dužan platiti sporne troškove iz druge i treće stavke spomenutog računa, jer se tim stavkama u biti nedopustivo povisuje cijena uvoznog cementa, koja je kogentnim propisima maksimirana propisima o maržama, rabatu itd.

Prvostepenom presudom usvojen je tužbeni zahtjev u cijelosti. Prema nalazu prvostepenog suda iz navoda stranaka i međusobnog pismenog kupoprodajnog ugovora od 20.VII 1970. proizlazi da je tuženik dužan platiti tužitelju sporni iznos koji je sam platio vlastitom špediteru, što se vidi iz potvrda u spisu.

Pravodobnom žalbom tuženik pobija prvostepenu presudu u cijelosti zbog svih žalbenih razloga iz čl.342. Zpp-a. U žalbi ponavlja svoje navode već iznesene tokom prvostepenog postupka. Posebno ističe da su fiktivni i troškovi luke i troškovi rasipa cementa na brodu. Predložio je da se pobijana presuda ukine, a njemu naknadi trošak žalbenog postupka.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio i ukinuo prvo-stepenu presudu.

Prema ocjeni drugostepenog suda pobijana presuda osniva se na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju (čl. 343, st.2, toč.1 Zpp-a), pa ju je stoga trebalo ukinuti.

Naime, za pravilno presudjenje ove pravne stvari potrebno je u prvom redu utvrditi odlučnu činjenicu kolika je cijena cementa ugovorena u smislu toč.3 međusobnog pismenog ugovora parničnih stranaka od 20.VII 1970. Ugovornu odredbu toč.3, koja glasi "cijena: Faktorna cijena uvoznika + 3% marže fco jugogranica" treba shvatiti tako da bi tuženik (kupac) morao platiti tužitelju (prodavaocu) tu cijenu uz ostvarenu negativnu pretpostavku da se time ne čine povrede kogentnih propisa Zakona o društvenoj kontroli cijena (Sl.list SFRJ, br.12/67 i br.15/70) i Odluke o maržama u prometu pojedinim proizvodima (Sl.list SFRJ, br.13/70 i 49/70). Stoga će biti potrebno da prvostepeni sud utvrdi kolika je bila uvoznikova faktorna cijena i je li bila formirana u skladu sa cit. propisima. Valja stoga prethodno raščistiti zasad nejasnu okolnost tko je bio uvoznik cementa.

S obzirom na okolnost da je točkom 3. pismenog ugovora bila ugovorena klauzula "franco jugogranica" i da je ugovoren transport željezničkim vagonima, tj. kopnenim prijevoznim sredstvima, a da je sporazumom stranaka cement transportiran brodom do Rijeke, u smislu uzance broj 103 Općih uzanci za promet robom, koja predviđa transport preko državne granice kopnenim prijevoznim sredstvima, treba uzeti da je cement prešao državnu granicu onoga časa kad je vagon natovaren cementom prešao ograđeno lučko područje u Rijeci, a rizik na uvoznika prešao je već u času predaje robe brodaru.

Tek na temelju postupka u gore rečenom smislu moći će prvostepeni sud donijeti pravilnu odluku i pri tome odlučiti o troškovima ovoga drugostepenog postupka (čl.155, st.3 Zpp-a).

Stoga je uvažanjem tuženikove žalbe valjalo pobijanu presudu ukinuti i riješiti kao u dispozitivu.

V.V.

Bilješka.- U gornjem sporu odlučna je okolnost što su stranke novirale ugovor, tj. da su se sporazumjele da umjesto vlakom roba bude prevezena brodom. Da nije bilo toga sporazuma, prodavalac bi morao snositi rizik za onu štetu koja se ne bi dogodila da je roba bila prevezena vlakom.

B.J.